

k enemu ali drugemu teh bikov. — Vsako govedo ima svoj prostoren hlev; skozi hleve se po železnici prepljuje klaja; vse je izvrstno lično in čedno, zraven pa tudi prav pametno narejeno.

Naj te črtice zadostujejo, da vidijo naši gospodarji, koliko bogastva je po svetu in kako visoko cenijo govejo živino; vidijo naj pa tudi, koliko dobička donša živinoreja.

To ni res, to je vse laž! — morebiti poreče ta ali uni. Mi pa mu odgovorimo: to vse je čista resnica; al nismo je povedali zato, da bi mislili, da tudi pri nas more kaj tacega biti. Posneli smo te črtice le zato iz omenjenega potopisa, da naši gospodarji vidijo lestvice živinoreje visoke in nizke, in kdor ne more do višave, naj se saj v nižavi pomikuje naprej, da vloví več dobička z živinorejo, — prvi pogoj za ta napredek pa je, da si poiščemo žlahnejših plemen. Sadjerejci že davno poznajo velike razločke med jabelki in jabelki, kar se tiče njih dobrote in cene, — treba tedaj, da na divjake naših navadnih goved začnemo cepiti žlahne.

Dr. J. B.

Naznanila.

* Gospodarjem, ki hmelj prideljujejo, dajemo na znanje to-le: Skušnja uči, da hmelj ne obródi več let zaporedoma dobro, in to zato ne, ker sadike starikaste postanejo, oslabijo ali zbolijo, zlasti če so prejšnja leta veliko pridelka dale. Treba tedaj včasih za nove sadike skrbeti. Kje pa takih dobiti, pravih in žlahnega plemena? Znano je, da česki hmelj in sicer tisti, ki ga imajo v Zadeču (Saaz), je prvi, ki prekosí vse druge. Da se tedaj veste na pravo mesto obrniti, naznanjamo vam, da dobroznani in skušeni g. W. N. Stallich v Zadeču na Českem ga prodaja in sicer 1000 sadik najbolje sorte z zavojem (embalažo) vred po 7 gold. 70 kr. Kdor tedaj želi tega hmelja, naj se pod naslovom „W. N. Stallich, ämtlich geprüfter Hopfensensal in Saaz in Böhmen) obrne do njega in ob enem mu pošlje denar. Lansko leto je blizo pol milijona sadik razposlal po svetu.

* Sadjerejci ali podružnice kmetijske, ki želé cepičev od kakih 100 najžlahnejših jabelk in hrušek, naj se brž obrnejo do podpisanega oskrbnika družbenega vrta; dobijo jih z imeni vred.

Tudi učitelji ljudskih šol, ki želijo murbovega semena, ga dobijo tukaj, ker ga morem že kaka 2 do 3 funte razdeliti.

Schollmayer,
oskrbnik vrta družbe kmetijske v Ljubljani.

Gospodarske novice.

* S plugi, ktere sopar goni, kakor vozove na železnicah naših, so začeli na Angleškem čedalje bolj orati. Že na 500 grajščinah imajo panopluge. Oranje enega orala zemlje na 6 do 8 palcev globokih razorov stane 5 do 6 gold.

* Ruska „Pomona“. Letošnje leto začne na Ruskem izhajati velik vrtnarski časopis s podobami sadja pod imenom „Ruska Pomona“. Opisaval bode ta časnik vse vrste sadja, ktere pridelujejo v Rusiji ali katerim je Rusija domovina. — Gotovo zanimiv časnik!

Nove postave.

Porotne sodbe za pregreške tiska.

„Novice“ so že naznanile, da postava, po kateri pregreški ali hudodelstva, doprinesena po tisku v čas-

nikih ali knjigah ali družih tiskih, v prihodnje pridejo pred sodbo priseženih mož ali — po stari slovenski besedi — pred porotnice, je cesar potrdil. Državni zbor je tako postavil dozda naredil le za pregreške in hudodelstva tiska, in ni prišel še do tega, da bi bil, kakor je v pravih ustavnih državah za vse pregreške in hudodelstva šega, naredil postavil tudi za vse. Prav po malih kapljicah nam doteka studenec ustave, ktere je največ še zmiraj na papirji. Zato tudi mi ne moremo tako iz sebe biti zaradi te kapljice, ki smo jo zdaj dobili, kakor so nekteri časniki; saj to ni več, kakor spet le drobtinica ustave, in kako se bode vršila, kazala bode skušnja, ko bomo videli sestavo priseženih mož.

Naj bralcem našim povemo, kako bojo porotne sodbe se opravljale.

Porotna sodnija je sestavljena iz sodnikov cesarskih: dveh ali štirih z enim predsednikom in pa iz 12 priseženih mož. Porotne sodbe so navadno vsake kvatre enkrat; vendar tudi morejo večkrat biti, ako predsednik dotične c. kr. više deželne sodnije to za potrebno spoznava.

Ko je s toženim končana razprava, pri kateri so vsi priseženi možje pričujoči, potem sestavi sodnija vprašanja, na ktera imajo ti možje odgovoriti le z besedo: „da“ (ja) ali „ne“, to je, ali je zatoženec tega kriv ali ne, kar vpraša sodnija. Da morejo priseženci na vprašanja odgovor dati, morajo vse na tanko prevdariti, kar so slišali iz očitne obravnave; zato se podajo v posebno sobo, kjer se posvetujejo in kamor ne sme brez dovoljenja predsednikovega noben drug človek, pa tudi priseženi mož ne sme te sobe zapustiti. Ko je posvetovanje končano in priseženi možje po večini glasov izrečejo, da zatoženec ni kriv, mora sodnija zatoženca brž oprostiti. Če pa rečejo, da je kriv, potem mu sodnija določi kazni; če pa je sodnija enoglasno te misli, da so priseženi, ki so zatoženca krivega spoznali, se v poglavitni stvari zmotili, potem po službeni dolžnosti izroči razsodbo drugim prisežencem. — Zoper razsodbo prisežnih mož je pritožba do najviše sodnije pripuščena.

Kako pa se sestavlja porotna sodnija? Priseženi možje se vzamejo iz onega mesta, kjer svoj sedež tista cesarska sodnija ima, ktera obravnava pravdo, in le takrat se skličejo priseženi možje tudi iz sosednih sosesk, kadar se ne dobi v mestu 300 priseženih mož, po postavi sposobnih.

Kdo pa ima lastnosti priseženega moža? Vsak možk, ki je avstrijsk državljan, 30 let star, ki zná brati in pisati, najmanj eno leto stanuje v tisti občini, brez priklad saj 20 gold. direktnega davka plačuje, ali ki je doktor, ali advokat, notar, profesor, ali da je na tehničnem vseučilišču dovršil maturo. Priseženi mož pa ne more biti: kdor je na telesu ali na pameti tako bolan, da ne more spolnovati dolžnosti priseženca, ali kdor ne vživa v svoji občini vsih državljskih pravic, kdor je po kazenski sodnji obsojen in je zgubil volilno pravico v občini svoji, ali kdor je v kazenski preiskavi. — Duhovni, ljudski učitelji, ces. uradniki (razun profesorjev) in vojaki, kakor tudi uradniki pri poštah, železnicah, telegrafih in parabrodih so oproščeni dolžnosti prisežnih mož. V mestih, ki imajo več kot 100.000 prebivalcev, se izbere en prisežen mož iz 400 prebivalcev, — v mestih, ki štejejo čez 50.000 duš, se izbere eden iz 200, v manjših mestih pa eden iz 100 prebivalcev.

23. dan prihodnjega meseca aprila se začneja čas, da se ustanovijo porotne sodnije.